

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	1-й освітньо-професійний
Кафедра	Архітектури	Рік навчання	2-й
Галузь знань	G «Інженерія, виробництво та будівництво»	Вид дисципліни	Нормативна, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	G17 Архітектура та містобудування	Семестр	4-й

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (архітектурно-обмірна та рисувальна)

Семестр 4 (весняний, 24 травня - 12 червня 2027 р.)

Викладач	Благовестова Олена Олександрівна, доцент каф. арх., PhD (канд. архітектури) Ігнат'єва Наталія Вікторівна, доцент, PhD (канд. архітектури)
E-mail	blagovestova.olena@ksada.org , ignatyeva.nataliya@ksada.org
Заняття	4 семестр: практичні заняття – за розкладом
Консультації	за домовленістю
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 2, поверх 2, ауд.207
Телефон	057 706-02-46, кафедра «Архітектури»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, тільки у робочі дні. Умови листування:

- 1) в **темі** листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Навчальна практика);
- 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи не розглядатимуться;
- 3) файли підписувати таким чином: **прізвище студента_завдання**.

Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.

Окрім роздруківок (для аудиторних занять), роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані:

1. На пошту викладача: blagovestova.olena@ksada.org, ignatyeva.nataliya@ksada.org розсортовані по теках (з відповідними назвами) та збережені у архівному форматі (ZIP, RAR).

Архів підписувати таким чином: **Навчальна практика_прізвище студента_група**.

2. Завантажені у Google Classroom.

Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна базується на знаннях і навичках, отриманих під час вивчення попередніх курсів, зокрема: «Академічний рисунок», «Основи архітектурної композиції і проєктної графіки», «Основи архітектурно-ландшафтного проєктування», «Інформатика в архітектурно-ландшафтному проєктуванні».

Студент повинен володіти базовими навичками графічного зображення, просторового мислення, розуміти основи побудови архітектурних форм та мати початковий досвід роботи з креслярськими інструментами.

Крім того, студент повинен володіти навичками роботи в професійних комп'ютерних програмах для архітектурного проєктування (зокрема ArchiCAD або Revit) на базовому рівні для виконання та оформлення обмірних креслень у цифровому форматі.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Креслярські інструменти: олівці різної твердості, гумка, лінійка, косинець, рулетка, рівень, висок, мірна стрічка.

Графічні матеріали: папір (A4–A3), міліметровий папір, альбом для скетчів.

Художні матеріали: лайнер, маркер, туш, акварель або кольорові олівці (за вибором).

Технічні засоби: фотоапарат або смартфон для фіксації об'єкта.

Комп'ютерна техніка: ноутбук або персональний комп'ютер із встановленим програмним забезпеченням для архітектурного проєктування (ArchiCAD або Revit), необхідним для виконання та оформлення обмірних креслень у цифровому вигляді; доступ до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни є формування у студентів практичних навичок виконання архітектурних обмірів, фіксації існуючого стану об'єктів архітектури та їх графічного відтворення засобами ручної та комп'ютерної графіки, а також розвиток професійного мислення і художньо-графічної культури в процесі рисувальної практики.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з методами та етапами проведення архітектурних обмірів;
- формування навичок виконання обмірних робіт у реальному середовищі з використанням відповідних інструментів;
- оволодіння різними способами фіксації архітектурних об'єктів (графічною, фотографічною, описовою);
- навчання виконанню обмірних креслень (плани, розгортки, інтер'єри) та їх правильному оформленню;
- формування навичок створення обмірної документації у цифровому форматі з використанням спеціалізованих програм (ArchiCAD або Revit);
- розвиток просторового мислення та аналітичних здібностей у процесі дослідження архітектурного середовища;
- розвиток навичок архітектурного рисунку, скетчингу, вивчення законів перспективи та пропорцій;
- формування творчого підходу до зображення архітектурних об'єктів і середовища;
- удосконалення вмінь працювати з різними графічними техніками та матеріалами;
- виховання відповідальності за якість виконання професійних завдань та дотримання техніки безпеки.

У підсумку вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні поняття та терміни архітектурних обмірів;
- види та методи фіксації архітектурних об'єктів;
- послідовність виконання обмірних робіт;
- правила побудови та оформлення обмірних креслень (плани, розгортки, інтер'єри);
- основи лінійної перспективи та композиції в архітектурному рисунку;
- можливості графічних технік і матеріалів у архітектурному зображенні;
- базові принципи створення креслень у цифровому середовищі (ArchiCAD або Revit).

вміти:

- самостійно виконувати обміри архітектурних об'єктів та інтер'єрів;
- застосовувати інструменти для вимірювання з дотриманням техніки безпеки;
- виконувати обмірні креслення вручну та в цифровому форматі;
- створювати плани, розгортки та просторові зображення інтер'єру;
- аналізувати пропорції, конструкцію та композицію архітектурних об'єктів;

- виконувати архітектурні рисунки та скетчі з натури;
- застосовувати закони перспективи у зображенні простору;
- використовувати різні графічні техніки для передачі форми, світлотіні та фактури;
- презентувати результати виконаної роботи у вигляді комплексного альбому.

КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

ІК. датність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проектного підходу.

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК11. Здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів.

СК15. Здатність до здійснення комп'ютерного моделювання, візуалізації, макетування і підготовки наочних ілюстративних матеріалів до архітектурно-містобудівних проектів.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування

СК18. Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

СК19. Здатність застосовувати теоретичні основи дизайну архітектурного середовища для розв'язання складних спеціалізованих задач.

СК20. Здатність застосовувати теоретичні основи ландшафтної архітектури для розв'язання складних спеціалізованих задач.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності

ПР03. Застосовувати теорії та методи фізико-математичних, природничих, технічних та гуманітарних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.

ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень.

ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні

ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному

проектуванні.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Навчальна практика» є складовою професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» та спрямована на закріплення теоретичних знань у реальних умовах.

Дисципліна вивчається протягом 4 семестру (весняного семестру 1-го курсу) (3 кредитів ECTS, 90 навчальних годин, з них: самостійна робота (90 годин). Структура дисципліни складається з 2-х змістових модулів. Вивчення курсу завершується диф.заліком.

Структурні елементи навчальної практики	Результати навчальної практики	Завдання	Оцінювання
Проектно-обмірна практика	Засвоєння методів та етапів виконання архітектурних обмірів; вміння здійснювати фіксацію архітектурних об'єктів різними способами; формування навичок виконання обмірних робіт у реальному середовищі; здатність будувати обмірні креслення (плани, розгортки); набуття навичок графічного та цифрового оформлення обмірної документації	- Ознайомлення з методами обмірів та технікою безпеки - Виконання обмірів житлового простору (кроки, фотофіксація) - Побудова обмірного плану приміщення - Виконання плану розміщення меблів - Побудова розгортки стін двох приміщень - Виконання перспективного зображення інтер'єру - Оформлення креслень у ручній та цифровій графіці (ArchiCAD/Revit) - Формування комплексного обмірного альбому	50
Рисувальна практика	Розвиток спостережливості та вміння аналізувати архітектурні об'єкти; формування навичок архітектурного рисунку та скетчингу; засвоєння законів перспективи та пропорцій; здатність передавати об'єм, простір і світлотінь; оволодіння різними графічними техніками	- Виконання короточасних архітектурних скетчів - Зображення архітектурних деталей та елементів - Виконання довготривалих рисунків будівель, споруд, ансамблів - Побудова перспективних зображень із визначенням лінії горизонту та точок сходження - Передача пропорцій, силуету та об'ємно-просторової структури об'єктів - Використання різних графічних матеріалів і технік (олівець, лайнер, маркер тощо) - Формування папки рисунків і скетчів	50

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має практико-орієнтований характер. Основною формою роботи є виконання індивідуальних практичних завдань у реальному середовищі та самостійна робота.

Передбачено консультації викладача, поточні перегляди результатів та поетапний контроль виконання завдань.

Теми і зміст навчальної практики складаються із виконання індивідуальних проектно-обмірних завдань, оформлених в альбом, виконання рисунків і акварелей за встановленою архітектурною тематикою і графіком.

Також передбачається обов'язкове ведення щоденника практики, в якому висвітлюється хід кожного виду завдань.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковою формою контролю є диференційований залік, який виставляється за результатами

виконання всіх практичних завдань (обмірний альбом + папка рисунків) та проходження поточних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу. Викладач координує процес навчальної практики, а також сприяє створенню умов щодо необхідного рівня виконання завдань. Особлива увага приділяється досягненню програмних результатів навчання дисципліни.

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату), а також запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (виконання завдань практичної частини курсу) відбувається неодмінно в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях (більше 50% занять) без поважних причин є підставою для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

ПОЛІТИКА ЩОДО ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ: якщо здобувач освіти має заборгованості та ліквідує їх відповідно до графіку перескладання, його роботи оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Подовження термінів складання робіт може відбуватись із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час виконання навчальних і проєктних завдань здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, авторського права та самостійно виконувати основну частину роботи.

Основна архітектурна модель має бути самостійно розроблена та виконана здобувачем освіти у **Autodesk Revit/ArchiCAD/Sketchup** відповідно до завдання. Використання ІІІ або інших автоматизованих засобів для створення основної архітектурної моделі, її заміни чи виконання замість здобувача **не допускається**.

Допускається використання технологій ІІІ для **створення та опрацювання візуалізацій, зображень, графічних матеріалів для оформлення проєктної подачі, презентацій**, а також для пошуку та опрацювання довідкової інформації, якщо це не суперечить умовам конкретного завдання.

Не допускається плагіат, копіювання чужих проєктів, креслень, моделей, зображень, текстів або проєктних рішень без належного посилання на джерело, а також подання результатів, створених іншими особами або ІІІ, як власних.

У разі використання ІІІ здобувач освіти має чітко зазначити **назву використаного сервісу/програми, мету та характер його використання**. Наприклад: «Для створення візуалізації використано [назва сервісу] з метою [мета]. Основну архітектурну модель та проєктне рішення виконано автором у Autodesk Revit/ArchiCAD/Sketchup тощо».

За вимогою викладача може бути зазначено використаний запит (промпт). Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність інформації, дотримання авторських прав та власний авторський внесок у кінцевий результат.

Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі порушення академічної доброчесності студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність Харківської державної академії дизайну і мистецтв» від 25.08.2026 р. та Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-ІХ.

Корисні посилання:

1. Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-ІХ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом 2025-2026 н.р. року)

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРОЄКТНО-ОБМІРНА ПРАКТИКА						
24.05.2026	Тема 1. Вступ до архітектурних обмірів	Практичне заняття	Ознайомлення з метою і завданнями практики. Загальні прийоми фіксації архітектурних	1		

			об'єктів у їхньому реальному вигляді. Інструктаж з техніки безпеки.			
25.06.2026	Тема 2. Теоретичні основи обмірів	Практичне заняття	Вивчення термінів і понять архітектурних обмірів. Види фіксації: графічна, фотографічна, описова, інструментальна.	2		
26.05.2026	Тема 2. Теоретичні основи обмірів	Практичне заняття	Вивчення термінів і понять архітектурних обмірів. Види фіксації: графічна, фотографічна, описова, інструментальна.	3	Фотофіксація кімнат	5 балів Поточний контроль
27.05.2026	Тема 3. Інструменти обмірювання	Практичне заняття	Використання рулетки, рівня, виска та інших вимірювальних інструментів.	3		
28.05.2026	Тема 4. Початкові обміри простору	Практичне заняття	Виконання вимірювань житлового простору. Формування первинних «кроків» та чорнових замальовок від руки.	3	Формування первинних «кроків» та чорнових замальовок	5 балів Поточний контроль
31.05.2026	Тема 5. Чорнові замальовки	Практичне заняття	Виконання замальовок планів і деталей. Ескізна фіксація об'єктів («кроки» обмірів). Уточнення вимірів кімнат, прорізів, елементів інтер'єру.	3	Чорнові «Кроки» планів	10 балів Поточний контроль
01.06.2026	Тема 6. Обмірні креслення	Практичне заняття	Виконання обмірного плану та плану розміщення меблів.	3	Обмірний план та план розміщення меблів	10 балів Поточний контроль
02.06.2026	Тема 7. Завершення обмірної частини	Практичне заняття	Виконання розгортки двох кімнат з планами, перспективне зображення інтер'єру однієї з кімнат вручну в обраному стилі. Систематизація матеріалів для	3	Розгортки 2 кімнат, рисунок інтер'єру кімнати, створення альбому обмірної частини практики	20 балів Поточний контроль

			альбому практики.			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РИСУВАЛЬНА ПРАКТИКА						
03.06.2026	Тема 8. Початок рисувальної практики. Архітектурне спостереження	Практичне заняття	Підготовка матеріалів для скетчінгу та рисунку. Аналіз композиційно- художніх і стильових особливостей архітектурних об'єктів.	3		
04.06.2026	Тема 9. Лінійна перспектива. Просторове зображення	Практичне заняття	Закони перспективи. Визначення горизонту та точок сходження. Передача об'ємів, пропорцій, силуетів і світлотіньових відношень.	3		
07.06.2026	Тема 10. Скетчинг архітектурних деталей	Практичне заняття	Виконання скетчів архітектурних деталей олівцем та графічними матеріалами.	3	Рисунок 2 архітектурних деталей	5 балів Поточний контроль
08.06.2026	Тема 11. Архітектурний рисунок	Практичне заняття	Виконання рисунків архітектурних споруд з використанням різних графічних прийомів	3		
09.06.2026	Тема 11. Архітектурний рисунок	Практичне заняття	Виконання рисунків архітектурних споруд з використанням різних графічних прийомів	3	4 рисунки архітектурних споруд	15 балів Поточний контроль
10.06.2026	Тема 11. Архітектурний рисунок	Практичне заняття	Виконання рисунків ансамблів і панорам з використанням різних графічних прийомів	3		
11.06.2026	Тема 11. Архітектурний рисунок	Практичне заняття	Виконання рисунків ансамблів і панорам з використанням різних графічних прийомів. Формування папки рисунків і скетчів. Узагальнення результатів рисувальної	3	3 рисунки ансамбля Та 1 рисунок панорами. Альбом робіт.	20 балів Поточний контроль

			практики. Заповнення щоденника практики			
12.06.2026	Тема 12. Завершення практики	Практичне заняття	Загальний перегляд робіт з рисувальної та архітектурно- обмірної практики. Залік	3	Щоденник практики	10 балів Підсумковий контроль

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1-2	Поточний контроль	0–5
3-4	Поточний контроль	0–5
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–10
7	Поточний контроль	0–20
8-10	Поточний контроль	0–5
11	Поточний контроль	0–35
12	Поточний контроль	0–10
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні відповідей на питання рубіжного контролю (тести), при складанні реферату за обраною темою, підготував відео матеріали за темою, додатково підготував тези доповіді для наукової конференції, виступив з доповіддю на студентській конференції.
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні відповідей на питання рубіжного контролю (тести), при складанні реферату за обраною темою, підготував відео матеріали за темою.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні відповідей на питання рубіжного контролю (тести).
B	12–15	32–35	Студент добре опанував обсяг матеріалу самостійного курсу.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теми та самостійного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
D	4–7	10–21	Студент у недостатньому обсязі опанував матеріал самостійного курсу.
E	1–3	1–9	Студент у недостатньому обсязі опанував матеріал самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу аналогів, помилки в обробці графічного матеріалу, несвоєчасна подача виконаної роботи на залік без поважної причини тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ студента на науково-практичній конференції або за публікацію статті за темою завдання, виконаного в межах практичних робіт, а також за участь у виставках або презентації результатів практики (5-10).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Клименюк Т. М. Архітектурні обміри та інвентаризація пам'яток / Т. М. Клименюк, Х. С. Бойко / Навч. посібн.; 2-ге видан.— Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. — 176 с.
2. Петришин Г.П., Обідняк М.М. Архітектурне проектування: початковий курс. Підручник— Львів: Видавництво «Растр-7», 2010. – 276 с
3. Нойферт Є. Будівельне проектування: [довідник]/ Ернст Нойферт пер. с нем. [40-ве вид.перероб. і доповн.] — К.: Фенікс, 2017. — 619 с.: іл.,табл.
4. ДСТУ 9243.7:2023. СИСТЕМА ПРОЄКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА. Правила виконання архітектурно-будівельних робочих креслень. URL: https://uscc.ua/uploads/page/images/normativnye%20dokumenty/dstu/dstu_9243-7-2023.pdf
5. Бородай А.С., Бородай Я.О., Маслій І.В. Техніка «скетчингу» в сучасній архітектурі та дизайні. Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти: Збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників. Полтава: ПНТУ, 2019. С. 53-57.
6. Журавльова Н. Начерк у навчальній програмі з рисунка НАОМА: методичні й технічні особливості. Українська академія мистецтва, Київ, 2018. № 27. С. 105–110.
7. Ігнат'єва Н.В., Тимофєєва Н.В. Методичні вказівки «Правила лінійної перспективи» до вивчення дисципліни «Образотворче мистецтво» для здобувачів вищої освіти I – IV курсів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» першого (бакалаврського) рівня. (РВВ ХНУБА, 2021 р.) - 41 с.
8. Колодубська О.І., Трохимчук В. Антураж та стафаж -невід'ємні елементи архітектурного рисунку. Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти: Збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників. Полтава: ПНТУ, 2018. С. 24-29
9. Попова І.І. Сучасні тенденції скетчингу в дизайні предметно-просторового середовища. Актуальні проблеми сучасного дизайну: Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУТД, 2021. С. 262-265.
10. Попова І.І. Методичні вказівки «Архітектурні замальовки та скетчинг» до виконання завдань з навчальної практики для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 022 Дизайн, освітньої програми Дизайн середовища. К.: КНУТД, 2020. – 49 с.
11. Шубович С.О., Вінтаєва Н.С., Коптева Г.Л. та ін. Місто очима студентів. Проблеми візуального сприйняття і графічне відображення архітектурного середовища: монографія, Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014. 237 с

Допоміжна література:

1. Петришин Г.П., Обідняк М.М. Архітектурна графіка: навч. посіб. Львів: РАСТР-7, 2009. 272 с.
2. Сухенко В.О. Рисунок. К.: „BONAMENTE”, 2004. 176 с.
3. Тютюнник І.С., Букало Е.Я. Особливості скетчингу як навчальної дисципліни. Традиції та інновації у сучасному дизайні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Івано-Франківськ: ЗВО «Університет Короля Данила», 2023. С. 6-11

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бібліотека українських підручників: веб-сайт. URL: <http://pidruchniki.ws/>
2. Державна науково-технічна бібліотека України: веб-сайт. URL: <http://gntb.gov.ua/ua/>

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національний художній музей України. URL: <https://namumuseum.business.site/#gallery>